

לבריאות והצלחת

שמואל בן זכריה וקלרה אידל. מרים בת יהושע ומרתא

פתחיה בן יאיר וחנה. חגית בת שמואל ומרים

וילדיהם דרור הלל ואשר יש'

עודד בן שמואל ומרים. מעין בת אפרים ואורלי

וילדיהם ידידיה רננה שירה אמונה

רועי בן משה ושרה. תמר בת שמואל ומרים

לרפואת חיים שמואל בן סימה

לעילוי נשמת פרל בת רבקה ע"ה

לעילוי נשמת

אלישבע שולביץ ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ

לעילוי נשמת

הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ

לתרומות והנצחות:

הורביץ. בנק פאגי (52). סניף 183. חשבון 654248

[לתרומה בפיפל](#)

האם לחם הפנים נפסל במסעות

רבי יוחנן ורבי יהושע בן לוי, אחד מהם אמר, שבשעה שנסעו ישראל במדבר, ופירקו את המשכן, נפסל לחם הפנים, ואחד מהם אמר, שלא נפסל לחם הפנים. ונאמרו בגמרא כמה ביאורים לדבריהם.

< מתחילה רצו לומר, שנחלקו רבי יוחנן ורבי יהושע בן לוי בדין לחם הפנים המסודר על השלחן:

שלדברי אחד מהם – יש ללמוד מהכתוב בעניין המסעות "וְנָסַע אֶהָל מוֹעֵד מִחֲנֵה הַלְוִיִּם בְּתוֹךְ הַמַּחֲנֶה כַּאֲשֶׁר יַחֲנוּ כֵן יִסְעוּ אִישׁ עַל יְדוֹ לְדִגְלֵיהֶם", המקיש את המסעות לחניות, שכשם שבעת חנייתם, שיש מחיצות, הלחם היוצא חוץ למחיצה **נפסל**, [שנאמר "וַיִּצְאֵהוּ בְּמִקוֹם קָדֵשׁ", ללמד שאין להוציאו חוץ לחצר המשכן], כך בשעת נסיעתם, שאין מחיצות, הלחם שהוא חוץ למחיצות פסול.

ולדברי אחד מהם – יש ללמוד מהכתוב בעניין המסעות, "וְעַל שְׁלַחַן הַפָּנִים יִפְרֹשׁוּ בָּגָד תְּכֵלֶת וְנִתְּנוּ עָלָיו אֶת הַקְּעֻרֹת וְאֶת הַכַּפֹּת וְאֶת הַמְּנַקִּיֹת וְאֶת קְשׁוֹת הַנְּסֹךְ וְלֶחֶם הַתְּמִיד עָלָיו יִהְיֶה", שאף בזמן המסע הלחם על השלחן בקדושתו ואינו **נפסל**.

- **אולם דחו זאת, כי לדברי הכל הלחם שעל השלחן, אינו נפסל בשעת המסעות, כמבואר בכתוב, "וְלֶחֶם הַתְּמִיד עָלָיו יִהְיֶה"**.

[והכתוב "כַּאֲשֶׁר יַחֲנוּ כֵן יִסְעוּ", אינו בא להקיש את המסעות לחניות, ללמד שהלחם נפסל מחמת שבטלו המחיצות, אלא להקישם לעניין אחר, והוא, שכשם שבשעת החנייה אין הלחם נפסל בעודו על השלחן, כך בשעת המסע אין הלחם נפסל בעודו על השלחן, אבל אם יצא ממקומו על השלחן הוא נפסל].

< **ורב דימי רצה לומר, שנחלקו רבי יוחנן ורבי יהושע בן לוי בדין לחם הפנים שכבר סלקוהו מהשלחן בשבת, לאכילת הכהנים:**

שלדברי אחד מהם – יש ללמוד מהכתוב בעניין המסעות, "וְנָסַע אֶהָל מוֹעֵד מִחֲנֵה הַלְוִיִּם בְּתוֹךְ הַמַּחֲנֶה כַּאֲשֶׁר יַחֲנוּ כֵן יִסְעוּ אִישׁ עַל יְדוֹ לְדִגְלֵיהֶם", המקיש את המסעות לחניות, שכשם שבעת חנייתם, שיש מחיצות, הלחם היוצא חוץ למחיצה **נפסל**, [שנאמר "וַיִּצְאֵהוּ בְּמִקוֹם קָדֵשׁ", ללמד שאין להוציאו חוץ לחצר המשכן], כך בשעת נסיעתם, שאין מחיצות, הלחם שהוא חוץ למחיצות פסול. [והכתוב "וְנָסַע אֶהָל מוֹעֵד", אינו בא ללמד שהמשכן קרוי אהל מועד אף בשעת המסע, כדעה השניה, אלא להורות, שאהל מועד נוסע תחילה].

ולדברי אחד מהם – יש ללמוד מהכתוב, "וְנָסַע אֶהָל מוֹעֵד", שגם בשעת המסע, המשכן קרוי אהל מועד, ולא בטלו המחיצות של המחנות, ואם כן הלחם שהוא בתוך מחנה לווייה, **לא נפסל**. [והכתוב "כַּאֲשֶׁר יַחֲנוּ כֵן יִסְעוּ", אינו בא להקיש את המסעות לחניות, ללמד שהלחם נפסל מחמת שבטלו המחיצות, אלא להקישם לעניין אחר, והוא, שכשם שבשעת החנייה אין הלחם נפסל בעודו בעזרה, כך בשעת המסע אין הלחם נפסל בעודו במחנה לווייה, אבל אם יצא הוא נפסל].

- **אולם דחו זאת, כי מבואר בברייתא, שבשעת**

סילוק המסעות, כל הקדשים נפסלים, כמי שיצאו חוץ למחיצה, ואם כן, גם לחם הפנים שסלקוהו מהשלחן נפסל, כמי שיצא חוץ למחיצה.

< ולמסקנה אמר רבין, שלא נחלקו רבי יוחנן ורבי יהושע בן לוי בדין זה כלל, אלא:

אחד מהם אמר – שהלחם המסודר על גבי השלחן, אינו נפסל בשעת המסעות, כי לעניין זה נאמר, "וְלֶחֶם הַתְּמִיד עָלָיו יִהְיֶה", ללמד, שאף בזמן המסע, הלחם על השלחן בקדושתו, ואינו נפסל.

ואחד מהם אמר – שהלחם שכבר סילקוהו מעל השלחן, נפסל בשעת סילוק מסעות, כשאר קדשים, משום שמחיצת המשכן בטלה, והרי הוא כמי שיצא חוץ למחיצה.

יש סילוק מסעות בלילה

נאמר "וּלְפִי הָעֶלְתָּ הָעֵנָן מֵעַל הָאֹהֶל וְאֶחָרֵי כֶּן יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְמִקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁכְּנוּ שָׁם הָעֵנָן שָׁם יִחַנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", כלומר שהענן היה סימן למסעות וכשהיה עולה היו נוסעים.

ולדעת אביי, אין בזה חילוק ביו היום לבין הלילה, ואם היה הענן עולה בלילה, היו נוסעים מיד, ולא ממתנינים עד הבוקר.

- ומכל מקום אין להביא ראיה לכך מהכתוב, "לְלֶכֶת יוֹמָם וְלָלַיְלָה", כי אף שמבואר בו שהיו הולכים בלילה, מכל מקום אין ללמוד ממנו שתחילת ההליכה היא בלילה, ויתכן שתמיד תחילת המסע היה ביום, אבל אחר שהחלו ללכת, גם אם הגיע הלילה המשיכו.

- אבל מסוגיתנו יש להביא ראיה, שיש סילוק מסעות בלילה, שכן מבואר בסוגיה, שלחם הפנים שסולק מעל גבי השלחן, היה נפסל מחמת סילוק המסעות, וזה יתכן רק אם היה סילוק המסעות בעוד הלחם כשר, כלומר בליל מוצאי שבת, שהרי הלחם אינו נאכל אלא בשבת ובלילה שאחריו.

שילוח טמאים בשעת סילוק מסעות

לעיל נתבאר, שבשעת סילוק מסעות ופירוק המשכן והקלעים, בטל מחנה שכינה, וממילא **בטל דין שילוח טמאי מתים**, שדינם להשתלח חוץ למחנה שכינה.

- **ומכל מקום**, דווקא מחנה שכינה בטל, אבל מחנה לוויה ומחנה ישראל לא בטל, ולכן, **לדעת חכמים**, יש לשלח זבין ממחנה לוויה, ומצורעים ממחנה ישראל.

- **אבל לדעת רבי אליעזר**, כל שבטל דין שילוח טמאי מתים, בטל דין שילוח טמאים לגמרי, שנאמר "וַיִּשְׁלְחוּ מִן הַמִּחֲנֶה כָּל צָרוּעַ וְכָל זָב וְכָל טָמֵא לְנַפְשׁוֹ", להקיש דיני שילוח טמאים זה לזה, ולכן, מאחר שבשעת סילוק המסעות לא היה דין שילוח טמאי מתים, לא היו משלחים את הזבים והמצורעים. [ומהטעם הזה, לדעת רבי אליעזר, בפסח שבא בטומאה, מתוך שהותרו טמאי מתים להיכנס לעזרה, לא נאסרו בזה גם זבים ומצורעים].

מקום הכנת שתי הלחם

ולחם הפנים וזמן הכנתם

זה הכלל, עד שעה שיקדשו, ניתן לעשותם מחוץ לעזרה, אבל משעה שהם קדושים, הם נפסלים ביציאה, ומעתה יש לעשותם בעזרה בלבד.

< **לדעת תנא קמא** – **לישתם ועריכתם אף בחוץ**, כי לדעת תנא קמא, העשרון שהוא מידת היבש שניתנים בו קודם הלישה, אינו מקדש אותם, ולכן ניתן ללוש ולערוך בחוץ. **אבל אפייתם בפנים בלבד**, כי לדעת תנא קמא, הם מתקדשים בתנור בשעת האפייה, ואם יהיו בחוץ יפסלו. **וזמן אפייתם בערב שבת**, כי אינם דוחים את השבת להיאפות בשבת עצמה. והדין הזה מוקשה הוא

ביותר, שכן מאחר שהם מתקדשים בערב שבת, עד למחר הם נפסלים בלינה, ואיך יביאום למחרת ביום השבת. [קושיה זו הקשה רב ששת, ואמר על כך רבא, הקשה אדם קשה שהוא קשה כברזל].

< **ולדעת רבי יהודה – לישתם ועריכתם ואפייתם בפנים**, כי לדעת רבי יהודה, העשרון שהוא מידת היבש שניתנים בו קודם הלישה, מקדש אותם, ולכן אי אפשר להוציאם משעת הלישה, שכן אם יהיו בחוץ, הם נפסלים. ומאחר שהם מתקדשים משעת עשייתם, אם יאפו אותם בערב שבת, הם יפסלו בלינה עד למחרת, ולכן זמן עשייתם בשבת עצמה.

- מתחילה אמרו שרבי יהודה למד דין זה מהכתוב "ויבא דוד נבה אל אחימלך הכהן ... ויאמר דוד לאחימלך הכהן ... ועתה מה יש פחת ידך חמשה לחם תנה בדי או הנמצא ויען הכהן את דוד ויאמר אין לחם חל אל פחת ידי כי אם לחם קדש יש ... ויען דוד ... והוא דרך חל ואף כי היום יקדש בפלי", שלדעת רבי יהודה מעשה זה היה בערב שבת בשעת אפיית הלחמים וכך אמר להם דוד "והוא [כיצד אתם אופים אותו] דרך חל [כלומר בערב שבת] ואף כי היום יקדש בפלי [כלומר הלא בכך יקדש בכלי ויפסל בלינה עד למחרת]", ומכאן שהלחם מתקדש בשעת עשייתו ולכן יש לאפותו בשבת עצמה.

- אולם דחו זאת, כי על כרחך לא היה המעשה בשעת אפיית לחם הפנים, אלא אחר סידורו, שכבר סילקו מהשלחן את הלחמים של שבוע שעבר, שכן מבואר בכתוב, "ויפתו לו הכהן קדש כי לא הִיָּה שֵׁם לָחֶם כִּי אִם לָחֶם הַפְּנִים הַמְּוֹסְרִים מִלִּפְנֵי ה' לְשֹׁם לָחֶם חֵם בַּיּוֹם הַלְּקָחוּ", ואת הדין הנ"ל לא למדו רבי יהודה מהכתוב אלא כך קבלו מרבו. [והכתוב "והוא דרך חל ואף כי היום יקדש בפלי" יתפרש כך, שתחילה כשביקש מהם לחם, אמרו לו, שאין בידם כי אם לחם הפנים, ועל זה ענה להם, "והוא [מאחר שכבר נעשית מצוותו, הרי הוא] דרך חל [שכבר יצא מידי מעילה, ודין פשוט הוא שרשאים אתם לתת לי, ולא רק אותו אלא] ואף כי היום יקדש בפלי [כלומר אף את זה שהיום קדש בכלי, ועודו על השלחן, שלא נגמרה מצוותו, גם כן רשאים אתם לתת לי, כי מסוכן אני, ומי שאחזו בולמוס, מאכילים אותו כל דבר]"].

< **ולדעת רבי שמעון – לישתם ועריכתם ואפייתם אף בחוץ**, כי לדעת רבי שמעון, גם העשרון שהוא מידת היבש שניתנים בו קודם הלישה, וגם התנור שבו נאפים, אינו מקדש אותם, ורק השולחן שהם ניתנים עליו מקדש אותם [את לחם הפנים, ושחיטת הזבח מקדשת את שתי הלחם]. ומאחר שאינם מתקדשים כל זמן עשייתם, ניתן לגמור עשייתם בערב שבת, ולהלינם עד לשבת, כי כל זמן שלא קדשו אינם נפסלים בלינה, ולכן זמן עשייתם קודם השבת.

- מתחילה אמרו, שרבי שמעון למד דין זה מהכתוב, "והוא דרך חל ואף כי היום יקדש בפלי", שלדעת רבי שמעון, מעשה זה היה בשבת בשעת אפיית הלחמים, וכך אמר להם דוד, "והוא [כיצד אתם אופים אותו בשבת, הלא יש לאפותו] דרך חל [כלומר בערב שבת] ואף כי היום יקדש בפלי [כלומר הלא אינו מתקדש בכלי בשעת עשייתו, שיבוא להיפסל בלינה אם יעשה בערב שבת, אלא על השלחן הוא מתקדש, כשניתן עליו, ולכן אין לעשותו בשבת]", ומכאן שהלחם מתקדש בשעת נתינתו על השלחן, ולכן יש לאפותו בערב שבת.

- אולם דחו זאת, כי על כרחך לא היה המעשה בשעת אפיית לחם הפנים, אלא אחר סידורו, כנ"ל, ואת הדין הנ"ל לא למדו רבי שמעון מהכתוב, אלא כך קבלו מרבו.

© כל הזכויות שמורות י.א.ה.

bekitsur1@gmail.com

[לרכישת ספרי בקיצור באתר אמזון](#)

[פתרון לבעלי חשבונות מוגבלים](#)